

Posudek oponenta na diplomovou práci

Bc. Marcely Mačkové

Obytná architektura v západním Černomoří s přihlédnutím k poměrům severozápadní černomořské oblasti

Praha 2012, 92 stran textu, 77 vyobrazení.

Studium dějin a archeologie antického Černomoří má v Ústavu pro klasickou archeologii dlouholetou tradici, řada studentů se podílela na výzkumu řeckého emporia Pistiros v lokalitě Vetren v centrálním Bulharsku. Výzkumu se několikrát účastnila i diplomandka (v letech 2006-2008), má tedy s popisovanou oblastí i vlastní zkušenosti. Z tohoto projektu vycházela již ve své bakalářské práci a předložená práce diplomní je tak logickým vyústěním jejího odborného zájmu.

Posuzovaná práce se vymezené problematice sídlištní profánní architektury věnuje v širším kontextu: pojednává nejen o území současného Bulharska, ale sleduje pobřežní oblasti na území Rumunska a Ukrajiny. Práce se zabývá problematikou obytné architektury v západním Černomoří v předřímském období, odděleně thráckým a řeckým osídlením, což přispívá k přehlednosti a lepšímu uchopení problému. K thráckým lokalitám oprávněně hledá autorka paralely v řeckém světě. V úvodu problematiku vymezuje časově – pohybuje se horizontu druhé poloviny 6. století až první poloviny 3. století př. Kr. Dále charakterizuje předmět svého zájmu také geograficky (viz výše). Následují kapitoly o thráckém osídlení (vnitrozemské a pobřežní oblasti) a osídlení řeckém, taktéž rozděleném na vnitrozemskou a pobřežní oblast. Toto členění je oprávněné a autorka se následně snaží definovat jednotlivé sídelní prostory. Na závěr je připojena část, týkající se obecné typologie řeckého domu, a konečná interpretace zjištěných faktů, v podkapitolách členěná opět výše uvedeným způsobem. Seznam literatury (zde nazván „Seznam použitých zdrojů“) je obsáhlý a shrnuje všechny podstatné práce k řešenému tématu. Bohatá obrazová příloha (převážně mapy) je řazena jak v textu, tak na konci práce, v tomto ohledu není příliš standardní kontinuální číslování – vhodnější by bylo zvolit pro druhou část obrazové přílohy označení „tabulka“.

Hlavní částí práce tvoří soupis lokalit, v němž autorka klade důraz nejen na obytnou architekturu, ale sleduje také další charakteristické prvky sídelního prostoru: např. strukturu komunikací, dochované části opevnění. Problematičtější je však hodnocení lokalit, kde chybí jasnější a archeologicky dobře definované sídlištní struktury (např. Koprivštica). Autorka vysvětluje tuto skutečnost konstatováním, že každý thrácký kmen musel mít správné centrum, což pravděpodobně není dostatečný důvod. Těmto sporným lokalitám se nicméně věnuje pouze doplňkově a pohlíží na ně jako na možné a důležité paralely. Hlavní částí práce dominuje emporion Pistiros, který od roku 1993 patří k hlavním výzkumným projektům Ústavu a jehož se autorka aktivně účastnila a který byl i původní inspirací této diplomové práce. Z pobřežních lokalit již bylo k dispozici méně materiálů, což zcela pochopitelně vede k jisté diskrepanci při porovnávání sídelních struktur. V kapitole 6.2 (Priéné) vysvětluje autorka specifika domů typu „prostas“ a „pastas“, což patří spíše do úvodu kapitoly 6, kde byla tato problematika již jednou probírána.

Kapitola sedmá shrnuje předchozí poznatky a měla by být hlavním přínosem autorky k řešení zadaného diplomového úkolu. Kapitulu vhodně uvozuje samostatně vytvořená přehledná mapa probíraného osídlení. V úvodní části je akcentováno geografické hledisko, nicméně je jistě nutné konstatovat, že posuzované lokality na mořském pobřeží i ve vnitrozemí jsou také důsledkem historicko – ekonomických vazeb mezi Řeky a Thráky či dalšími kmeny ve sledované oblasti. Vnitrozemní Thrákie a hlavní posuzované lokality leží na důležitých obchodních komunikacích.

Je však třeba upozornit na několik důležitých skutečností: v kapitole 1.2 (Geografické vymezení oblasti studia), 1.3 (Trákové), a 1.3.1 (Thrácké kmeny) a 6 v podstatě chybí odkazy na literaturu (kromě pozn. 93), odkud byly informace o dané oblasti a historii čerpány, v dalších kapitolách je však četnost citací již uspokojivá, nicméně by bylo vhodné uvést také odkazy na prameny (např. Thúkýdidés, s. 13, Vitruvius, s. 59, Démosthenés s. 70). Práci by prospěla redakce – některé formulace by stály za promyšlení: „*Téma práce bylo zvoleno, neboť se domnívám, že...*“; „*Přihlíží se i na kontext vývoje...*“ (s. 7); „*...není poněkud jisté*“ (s. 14), některé gramatické jevy za opravu – např. „*nestandartní*“ (s. 14, 2. odstavec na str. 25, 1. odstavec na s. 27, konec 1. odstavce na s. 43, 2. odstavec na s. 59); překlep „*iokos*“ namísto správného znění *oikos* na s. 60. Tyto skutečnosti lze jistě přičíst závěrečnému spěchu před odevzdáním práce. V seznamu literatury je nepřesně uvedena citovaná práce W. Hoepfnera a E.L. Schwandnera (uvedeno „*Schwander*“, s. 89 a např. popisky k obr. 72, 75).

Přes několik výše uvedených poznámek mohu konstatovat, že Bc. Marcela Mačková splnila zadání diplomové práce, odpovídající způsobem zhodnotila různé struktury sídlištní architektury ve sledované oblasti a chronologickém horizontu a prokázala své schopnosti při formulování závěrečných hodnocení. Z těchto důvodů doporučuji práci k obhajobě a dalšímu řízení k udělení titulu „*magistra*“.

V Praze, 21. května 2012

Doc. PhDr. Jiří Musil, Ph.D.
Ústav pro klasickou archeologii